

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה

(משפט ציבורי-מינהלי)

ירושלים: ל' בחשוון התשפ"ה

1 בדצמבר, 2024

**לכבוד
ח"כ יריב לוין
שר המשפטים**

שלום רב,

**הנדון: חוות דעת על הצעת חוק מסירת מידע סודי לראש הממשלה ולשרים (תיקוני חקיקה),
התשפ"ה-2024 (הצ"ח פ-25-5083)**

אתכבד לפנות אליך על דעת היועצת המשפטית לממשלה בנושא שבנדון, כדלקמן:

1. על סדר יומה של ועדת השרים לענייני חקיקה מונחת הצעת החוק שבנדון, הקובעת כי איסורים פליליים שונים שחלים כיום על מסירת מידע סודי, לא יחולו אם המידע נמסר לראש הממשלה ולשר הביטחון (ובנסיבות מסוימות גם לשר אחר), גם אם מוסר המידע חרג בכך מסמכותו.
2. על פני הדברים מבקשת הצעת החוק להתערב בהליך הפלילי ולתת הכרה לנרטיב שגוי היוצר תמונת מציאות שאינה נכונה ואינה רלוונטית ובתוך כך להזיק לכפיפות הפיקודית בצבא ולעקרונות יסוד של עבודת המודיעין.
3. הצעת חוק זו גובשה וקודמה בעת שמתנהל הליך פלילי כנגד שני נאשמים בין היתר בגין גניבת מידע וחומר מודיעיני גולמי ממערכות אמ"ן ומסירת מידע סודי בניגוד להוראות סעיף 113א לחוק העונשין, התשל"ז-1977, בין היתר לגוף תקשורת זר. מדובר במידע בסיווג סודי ביותר שמקורו באמצעי מודיעיני סודי ושאליו נחשפים שותפי סוד בלבד.
4. ההליך מתנהל בדלתיים סגורות על כל המשתמע מכך. לפי עובדות כתב האישום שהוגש בעניינם ושאושר לפרסום, אחד הנאשמים, בעודו משרת במילואים, העביר מסמכים מסווגים למר אלי פלדשטיין, ששימש כיועץ תקשורת עבור ראש הממשלה. לאחר שפלדשטיין נכשל בפרסום אחד המסמכים בתקשורת המקומית, בשל מגבלות הצנזורה, הוא מסר את המסמך, בתיאום עם יועץ תקשורת אחר של ראש הממשלה, לאדם שלישי, לשם פרסום המידע בעיתון גרמני, באופן שאפשר עקיפה של מגבלות הצנזורה.

כל זאת, לטובת יצירת השפעה תקשורתית על השיח של הציבור הישראלי בנושא הטיפול בסוגיית החטופים. לפי כתב האישום, המעשים הללו עלולים היו לפגוע בביטחון המדינה ולסכן חיי אדם.

5. בכתב האישום פורטה החומרה הגלומה במעשים, בין היתר כך :

"גילוי דבר קיומו של אמצעי זה, יכולותיו ואופני השימוש בו ובהתאם חשיפת הידיעה הסודית ברבים, יכולה לגרום נזק של ממש לאינטרסים ביטחוניים של מדינת ישראל בעיקר בתחום איסוף המודיעין וחשיפת מקורות מודיעיניים, באמצעותם מצילים חיי אדם".

6. מאז הגשת כתב האישום, מתנהל קמפיין ציבורי, בהובלה של גורמים פוליטיים בכירים, נגד גורמי מערכות הביטחון ואכיפת החוק המעורבים בהליך הפלילי האמור, לרבות השתתפות של שרים וחברי כנסת בהפגנות הנערכות בסמוך לאולם בית המשפט, שעה שמתנהלים במקום דיונים בקשר להליך.

7. הצעת החוק, המבקשת לכאורה להשפיע על ההליך הפלילי, משתלבת בקמפיין הציבורי הזה, ומשכך עולה חשש כבד ולמעלה מכך כי ענייננו בחקיקה פרסונלית, המכוונת להתערבות פוליטית פסולה בהליך פלילי תלוי ועומד, ולמניעת בירור עד תום של פרשה פלילית חמורה הנוגעת גם לסביבתו של ראש הממשלה.

8. מתוך הקמפיין הציבורי האמור משתמעת טענה לפיה התיק הפלילי עוסק במצב שבו איש צבא ביקש להביא מידע מודיעיני לידיעת ראש הממשלה ועל כך הוא ויועץ התקשורת עומדים לדין. לא מיני ולא מקצתי.

9. ליבת הפסול הפלילי בתיק נובעת מכך שהמידע המודיעיני הרגיש במיוחד נמסר לגוף תקשורת זר, תוך סיכון של נכס מודיעיני וחיי אדם. בדיעה שפרסומו נאסר על ידי הצנזורה. **היינו, כעולה מעובדות כתב האישום, איש אינו עומד לדין על כך שמסר מידע לראש הממשלה.**

בכל הנוגע לנגד, לפי עובדות כתב האישום, הוא שירת במערך ביטחון המידע באגף המודיעין, שתפקידו הוא הגנה על ביטחון המידע וסיכול פרצות, ולשם כך ניתנה לו גישה לחומר ולנכסים מודיעיניים. הנגד מסר את המידע הרגיש ליועץ התקשורת, שהיה גורם בלתי מורשה ובלתי מסווג, ואף לאחר הפרסום בתקשורת הזרה, הוא הוסיף לשתף פעולה עם יועץ התקשורת והעביר לו מידע גולמי מתוך מערכות אמ"ן.

10. ונזכיר כי אך לפני שבוע, דנה ועדת השרים לענייני חקיקה בהצעת חוק להגבלת האפשרות לנקיטת הליך פלילי או אזרחי נגד חבר כנסת, שהוגשה על ידי חברת כנסת שעה שמתנהל נגדה

הליך כאמור. היינו, מתעורר חשש של ממש לתופעה של התערבות פוליטית, באמצעות הרוב הקואליציוני וכלי החקיקה, בהליכים מתנהלים.

11. יתר על כן, גם לגופה של ההצעה, היא מעוררת קשיים משמעותיים, וזאת בשלושה היבטים עיקריים:

ראשית, הצעת ההחלטה יוצאת מנקודת מוצא לפיה חומר מודיעיני קריטי לא הגיע לידיעת הדרג המדיני. כמובן שטענה חמורה מסוג זה חייבת להיטען על בסיס תשתית עובדתית ולאחר קבלת התייחסות כל גורמי המקצוע הביטחוניים. זאת לא נעשה.

העלאת הטענה באופן שבו היא מועלית אינה אחראית ומהווה פתח גדול להטעיה ולהדהוד טענות שעשויות להתברר כלא נכונות.

יתרה מכך כדי להגיע למסקנה תקפה שמידע חיוני אכן לא הגיע לדרג המדיני, וככל שהדבר נכון – לקבוע מהן הדרכים למנוע הישנות של תקלה כאמור, נדרש לקיים בדיקה מקיפה, משמעותית, מקצועית, אובייקטיבית ועצמאית של מכלול האירועים שהובילו לפרוץ מלחמת "חרבות ברזל" ושל אופן ניהול המערכה, לרבות בממשק שבין הדרג הצבאי והמדיני.

דברי ההסבר להצעה מזכירים כי בעקבות מלחמת יום הכיפורים, הוחלט על הקמת מחלקת בקרה באמ"ן, אך אינם מזכירים כי מכלול הכשלים שהובילו למלחמה, כמו גם הכשלים בניהולה, נבחנו על ידי ועדת חקירה ממלכתית, והתבססו על תשתית עובדתית ומקצועית מבוססת.

הצעת החוק נעדרת אפוא כל תשתית עובדתית שמצדיקה את השינוי המהותי הכרוך בה. **הצעת החוק מבקשת לקבוע עובדות חדשות בשטח בלא בדיקה.**

שנית, ההצעה עומדת בסתירה מוחלטת למבנה ההיררכי, לכפיפות הפיקודית ולמשמעת, שהן אבני היסוד של הגופים הביטחוניים. היא עלולה לעודד הדלפות של חומר סודי שחשיפתו פוגעת בביטחון המדינה ולגרום למציאות שבה "איש הישר בעיניו יעשה", בתחום הרגיש ביותר של בניית תמונת המודיעין העדכנית והמדויקת עבור הדרג המדיני, תוך עקיפת נהלים ודרכי עבודה, עיוות, הטעיה של הדרג המדיני באי הצגת תמונת המודיעין השלמה והמורכבת.

הצעת החוק עומדת בניגוד לעקרונות יסוד ליצירתה של תמונת מודיעין, שהם עקרונות יסוד מורכבים המחייבים מומחיות, מיומנות, ניסיון וידע מעמיק והיא עלולה לגרום לפגיעה חמורה בסודיות הידיעות, לרבות ביטחון מקורות, וכתוצאה מכך – בביטחון המדינה, וכן פוגעת ביצירת עקרונות עבודה מקצועיים ובסמכות המקצועית של הגורמים הרלבנטיים.

דוגמא מצוינת לכשל המקצועי והביטחוני שאליו עתידה ההצעה הנוכחית להוביל מצויה במקרה הנדון. לפי עובדות כתב האישום, המבוסס על עמדת גורמי הביטחון, המידע שפורסם

בתקשורת הזרה לא הועבר לגורמים מחוץ לצה"ל על סמך החלטה מקצועית שהתבססה על ידיעות עדכניות רלוונטיות יותר.

שלישית, ההצעה אף יכולה להביא לפוליטיזציה של עבודת המודיעין לנוכח ממשק בלתי אמצעי בין דרגי עבודה נמוכים לדרג הפוליטי, תוך שינוי יסודי של עקרונות העבודה הקשורים בעבודתם.

12. מטעמים אלה כולם, מוצע להתנגד להצעת החוק.

בברכה,
 די"ף גיל לימון, עו"ד
 המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
 (משפט ציבורי-מינהלי)

העתק:

היועצת המשפטית לממשלה

פרקליט המדינה

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (מנהל מערך ייעוץ וחקיקה)